

Skatteutskottets betänkande 2018/19:SkU15

Avskaffad skattereduktion för fackföreningsavgift

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till att avskaffa skattereduktionen för fackföreningsavgift.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 april 2019.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandet.

I betänkandet finns en reservation (V).

Behandlade förslag

Proposition 2018/19:45 Avskaffad skattereduktion för fackföreningsavgift.

Ett yrkande i en följdmotion.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden.....	5
Avskaffad skattereduktion för fackföreningsavgift	5
Reservationer	8
Avskaffad skattereduktion för fackföreningsavgift (V).....	8
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	10
Propositionen	10
Följdmotionen	10
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	11

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Avskaffad skattereduktion för fackföreningsavgift

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)
2. lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Därmed bifaller riksdagen proposition 2018/19:45 punkterna 1 och 2 samt avslår motion

2018/19:3030 av Tony Haddou m.fl. (V).

Reservation (V)

Stockholm den 7 mars 2019

På skatteutskottets vägnar

Jörgen Hellman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jörgen Hellman (S), Per Åsling (C), Niklas Wykman (M), Hillevi Larsson (S), Helena Bouveng (M), Bo Broman (SD), Peter Persson (S), Boriana Åberg (M), David Lång (SD), Patrik Lundqvist (S), Hampus Hagman (KD), Anna Vikström (S), Joar Forssell (L), Eric Westroth (SD), Rebecka Le Moine (MP), Kjell Jansson (M) och Ida Gabrielsson (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2018/19:45 Avskaffad skattereduktion för fackföreningsavgift.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut framgår av bilaga 1. Regeringens lagförslag redovisas i bilaga 2.

En följdmotion har väckts med anledning av motionen. Denna redovisas i bilaga 1.

Bakgrund

Rätt till skattereduktion för fackföreningsavgift återinfördes fr.o.m. den 1 juli 2018. Regler om skattereduktion för sådan avgift fanns tidigare under åren 2002–2006, men avskaffades den 1 januari 2007 av finansieringsskäl. Den återinförda skattereduktionen utformades i allt väsentligt enligt den modell som användes 2002–2006. De nu gällande reglerna om skattereduktion för fackföreningsavgift finns i 67 kap. inkomstskattelagen (1999:1229), förkortad IL. Regler om bl.a. skyldighet att lämna kontrolluppgift om medlemsavgifter som har betalats till arbetstagarorganisationen under året finns i skatteförfarandelagen (2011:1244), förkortad SFL.

Riksdagen beslutade den 12 december 2018 att till regeringen överlämna finansutskottets betänkande Statens budget 2019 Rambeslutet, med anmälan att riksdagen samma dag bifallit bl.a. reservation 5 under punkt 2 i utskottets förslag till riksdagsbeslut (bet. 2018/19:FiU1 s. 137–140, rskr. 2018/19:62). Av reservationen framgår att Moderaterna och Kristdemokraterna föreslår att riksdagen ska tillkänna att regeringen ska återkomma med förslag om ytterligare förändringar i skatte- och avgiftsregler avseende bl.a. avskaffad skattereduktion för fackföreningsavgift. Reglerna ska träda i kraft den 1 april 2019.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Regeringen föreslår i enlighet med riksdagens tillkännagivande att skattereduktionen för fackföreningsavgift ska avskaffas fr.o.m. den 1 april 2019. I kontrolluppgifter som avser kalenderåret 2019 ska uppgift endast lämnas om medlemsavgifter som betalats före den 1 april 2019.

Utskottets överväganden

Avskaffad skattereduktion för fackföreningsavgift

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag till att avskaffa skattereduktionen för fackföreningsavgifter och avslår motionsförslaget om att behålla skattereduktionen.

Jämför reservationen (V).

Propositionen

Skattereduktionen för fackföreningsavgift avskaffas fr.o.m. den 1 april 2019. I kontrolluppgifter som avser kalenderåret 2019 ska uppgift lämnas endast om medlemsavgifter som betalats före den 1 april 2019.

Ändringarna i inkomstskattelagen träder i kraft den 1 april 2019 och tillämpas första gången i fråga om medlemsavgifter som betalats efter den 31 mars 2019. Skattereduktion för avgift till en arbetstagarorganisation ska därmed inte göras för avgifter till en arbetstagarorganisation som betalas efter den 31 mars 2019.

Uppgifter om skattereduktionen ska lämnas till Skatteverket även avseende kalenderåret 2019, men begränsas till att omfatta betalningar till arbetstagarorganisationer som gjorts före den 1 april 2019.

Den nu gällande skattereduktionen för fackföreningsavgift infördes den 1 juli 2018. Som skäl framfördes bl.a. att skattereduktionen infördes i syfte att värna den svenska modellen som bygger på starka parter som samfällt tar ansvar för lönebildning och den huvudsakliga regleringen av villkoren på arbetsmarknaden (prop. 2017/18:127).

Den 12 december 2018 beslutade riksdagen att till regeringen överlämna finansutskottets betänkande Statens budget 2019 Rambeslutet, med anmälan att riksdagen samma dag bifallit bl.a. reservation 5 under punkt 2 i utskottets förslag till riksdagsbeslut (bet. 2018/19:FiU1, rskr. 2018/19:62). Enligt reservationen ska riksdagen tillkänna att regeringen ska återkomma med förslag om ändringar i skatte- och avgiftsregler, bl.a. om att avskaffa skattereduktionen för fackföreningsavgift. Reglerna ska enligt tillkännagivandet träda i kraft den 1 april 2019.

Mot bakgrund av riksdagens tillkännagivande föreslår regeringen att skattereduktionen för fackföreningsavgift avskaffas den 1 april 2019. Medlemsavgifter till arbetstagarorganisationer som betalas fr.o.m. detta datum ska således inte ge rätt till skattereduktion. Av 9 kap. 2 § IL följer att avgifter till kassor, föreningar och andra sammanslutningar som den skattskyldige är medlem i inte får dras av. Denna huvudregel bör alltså gälla.

Som en följd av att möjligheten till skattereduktion avskaffas ska de kontrolluppgifter som avser kalenderåret 2019 endast omfatta medlemsavgifter som betalats före avskaffandet.

Vissa remissvar har tagit upp frågan om att införa en skattelättnad för avgiften till arbetslöshetskassan. Denna fråga anser regeringen ligga utanför detta lagstiftningsprojekt och behandlas inte vidare i propositionen.

Skatteverket och Saco har framfört synpunkter på tidpunkten för ikraftträdandet. Regeringen konstaterar att enligt riksdagens tillkännagivande ska regler om avskaffande av skattereduktionen för fackföreningsavgift träda i kraft den 1 april 2019. De föreslagna lagändringarna bör därför träda i kraft detta datum. Reglerna i 67 kap. 9 e–9 h §§ IL upphör då att gälla, vilket innebär att avgifter till en arbetstagarorganisation som betalas efter den 31 mars 2019 inte ger rätt till skattereduktion.

ESV har framfört att en övergångsbestämmelse behövs. När de tidigare gällande reglerna om skattereduktion för fackföreningsavgift avskaffades den 1 januari 2007, infördes genom ett utskottsinitiativ övergångsbestämmelser med innebörden att avgifter som förhandsbetalats för 2007 inte skulle berättiga till skattereduktion. Bestämmelserna gavs retroaktiv verkan med stöd av 2 kap. 10 § andra stycket regeringsformen (se bet. 2006/07:SkU8). Det framgår varken av riksdagens tillkännagivande den 12 december 2018 eller av de skäl som framförts i budgetreservationen för avskaffandet av skattereduktionen för fackföreningsavgift att några övergångsbestämmelser liknande dem som beskrivits ovan bör införas nu. Något sådant förslag lämnas därför inte.

När det gäller frågan om kontrolluppgiftsskyldighet kan konstateras att kontrolluppgifter lämnas årligen till Skatteverket och avser närmast föregående kalenderår (24 kap. 1 § SFL). En enskild som begär att medlemsavgift till en utländsk arbetstagarorganisation ska medräknas i underlaget för skattereduktionen för fackföreningsavgift ska dock själv lämna uppgift om underlaget för skattereduktionen. Eftersom skattereduktion för fackföreningsavgift kommer att kunna fås för betalningar under en del av 2019, behöver Skatteverket få uppgifter om betalningar även under 2019. Uppgifterna bör dock begränsas till sådana betalningar för vilka skattereduktion tidsmässigt kan göras. Såsom Skatteverket har påpekat kommer det att finnas ett behov av informationsinsatser från myndigheten i detta avseende.

Motionen

I kommittémotion 2018/19:3030 av Tony Haddou m.fl. (V) föreslås att riksdagen avslår propositionen. Motionärerna är starkt kritiska till att regeringen nu väljer att avskaffa denna viktiga reform. Enligt deras mening finns det inga skäl att hasta fram just denna skatteförändring. I stället hade frågan kunnat hanteras inom ramen för kommande budgetprocesser och den skattereform som aviserats i januariöverenskommelsen. Ett avskaffande av skattereduktionen för fackföreningsavgift kan leda till att färre personer blir

medlemmar i en fackförening. Det riskerar i sin tur att försvaga den svenska arbetsmarknadsmodellen och leda till ökad ojämlikhet. Dessutom skapas en skattemässig obalans mellan parterna på arbetsmarknaden.

Utskottets ställningstagande

Genom sitt beslut den 12 december 2018 meddelade riksdagen att regeringen borde ta fram förslag på regler för att avskaffa skattereduktionen för fackföreningsavgift fr.o.m. den 1 april. Utskottet har inget att invända mot det förslag regeringen nu har lämnat.

Utskottet tillstyrker mot denna bakgrund propositionen och avstyrker motionen.

Reservationer

Avskaffad skattereduktion för fackföreningsavgift (V)

av Ida Gabriëlsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringen förslag.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:3030 av Tony Haddou m.fl. (V) och

avslår proposition 2018/19:45 punkterna 1 och 2.

Ställningstagande

Skattereduktion för fackföreningsavgift var en av de många jämlikhetsreformer som Vänsterpartiet drev igenom under förra mandatperioden inom ramen för budgetsamarbetet med regeringen. Vi är starkt kritiska till att regeringen nu väljer att avskaffa denna viktiga reform. Enligt vår mening finns det inga skäl att hasta fram just denna skatteförändring. I stället hade frågan kunnat hanteras inom ramen för kommande budgetprocesser och den skattereform som aviserats i januari-överenskommelsen.

Vänsterpartiet anser att skattereduktion för fackföreningsavgift är viktigt av tre skäl: För det första bidrar den till att värna den svenska arbetsmarknadsmodellen med starka parter som samfällt tar ansvar för lönebildning och den huvudsakliga regleringen av villkoren på svensk arbetsmarknad. Modellen har bidragit till höga reallöneökningar, förutsebarhet med internationellt sett få konfliktdagar och en hög grad av trygghet för den enskilde. En väl fungerande partsmodell förutsätter en hög organisationsgrad hos såväl arbetsgivare som arbetstagare. För det andra bidrar det till att skapa en skattemässig likabehandling av parterna på arbetsmarknaden. Arbetsgivarna kan göra avdrag för medlemsavgifter till arbetsgivarföreningar genom att låta ett serviceföretag betala medlemsavgifterna och därefter dra av dessa som utgifter till serviceföretaget. Medlemmar i fackföreningar har inte samma möjlighet. Det har skapat en obalans mellan parterna och är djupt orättvist. En skattereduktion för fackföreningsavgift skapar en skattemässig neutralitet mellan medlemsavgifter till arbetsgivar- och löntagarorganisationer. För det tredje gynnar det i förlängningen utvecklingen i hela samhället. En stark fackföreningsrörelse är inte bara avgörande för rimliga löner och arbetsvillkor på arbetsmarknaden utan också en hörnsten i arbetet för att öka jämlikheten i samhället generellt. Fackliga organisationer gör dessutom ett viktigt samhällsnyttigt arbete. Förtroendevalda, anställda och aktiva medlemmar arbetar för att skapa legitimitet för beslut på arbetsmarknaden. Ett avskaffande

av skattereduktionen för fackföreningsavgift kan leda till att färre personer blir medlemmar i en fackförening. Det riskerar i sin tur att försvaga den svenska arbetsmarknadsmodellen och leda till ökad ojämlikhet. Dessutom skapas en skattemässig obalans mellan parterna på arbetsmarknaden. Mot bakgrund av detta anser vi att skattereduktionen för fackföreningsavgift bör bevaras.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2018/19:45 Avskaffad skattereduktion för fackföreningsavgift:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).

Följdmotionen

2018/19:3030 av Tony Haddou m.fl. (V):

Riksdagen avslår proposition 2018/19:45.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)¹
dels att 67 kap. 9 e–9 h §§ ska upphöra att gälla,
dels att rubriken närmast efter 67 kap. 9 d § och rubrikerna närmast före
 67 kap. 9 e–9 h §§ ska utgå,
dels att 1 kap. 11 § och 67 kap. 2 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.11 §²

Bestämmelser om hur skatten ska beräknas finns i 65 kap.

Bestämmelser om beräkning av skatt på ackumulerad inkomst finns i 66 kap.

Bestämmelser om skatte-
 reduktion för underskott av kapital,
 arbetsinkomst (jobbskatteavdrag),
 sjukersättning och aktivitets-
 ersättning, *fackföreningsavgift*,
 allmän pensionsavgift, sjöinkomst,
 hushållsarbete och *mikropro-
 dukten* av förnybar el finns i 67 kap.

Bestämmelser om skatte-
 reduktion för underskott av kapital,
 arbetsinkomst (jobbskatteavdrag),
 sjukersättning och aktivitets-
 ersättning, allmän pensionsavgift,
 sjöinkomst, hushållsarbete och
mikroproduktion av förnybar el
 finns i 67 kap.

67 kap.2 §³

Skattereduktion ska göras för
 sjöinkomst, allmän pensionsavgift,
 arbetsinkomst (jobbskatteavdrag),
 sjukersättning och aktivitets-
 ersättning, *fackföreningsavgift*,
 underskott av kapital, hushålls-
 arbete och mikroproduktion av
 förnybar el i nu nämnd ordning.

Skattereduktion ska göras för
 sjöinkomst, allmän pensionsavgift,
 arbetsinkomst (jobbskatteavdrag),
 sjukersättning och aktivitets-
 ersättning, underskott av kapital,
 hushållsarbete och mikro-
 produktion av förnybar el i nu
 nämnd ordning.

Skattereduktion ska räknas av mot kommunal och statlig inkomstskatt som beräknats enligt 65 kap., mot statlig fastighetsskatt enligt lagen

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

Senaste lydelse av

67 kap. 9 e § 2018:626

67 kap. 9 f § 2018:626

67 kap. 9 g § 2018:626

67 kap. 9 h § 2018:626.

² Senaste lydelse 2018:626.

³ Senaste lydelse 2018:626.

(1984:1052) om statlig fastighetsskatt samt mot kommunal fastighetsavgift enligt lagen (2007:1398) om kommunal fastighetsavgift. Skattereduktion enligt 5–9 d §§ ska dock räknas av endast mot kommunal inkomstskatt.

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2019.
2. Lagen tillämpas första gången i fråga om medlemsavgifter som betalats efter den 31 mars 2019.

2 Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs i fråga om skatteförfarandelagen (2011:1244)¹
dels att 22 kap. 27 § och 31 kap. 33 c § ska upphöra att gälla,
dels att rubriken närmast före 22 kap. 27 § ska utgå,
dels att 22 kap. 1 §, 23 kap. 2 § och 31 kap. 1 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 kap.

1 §²

I detta kapitel finns bestämmelser om skyldighet att lämna kontrollupp-
gift om

- överlåtelse av privatbostadsrätt och andelar i vissa bostadsföretag (2 och 3 §§),
- samfällighet (5 och 6 §§),
- räntebidrag (7 §),
- pensionsförsäkringar och pensionssparkonton (8 och 9 §§),
- avskattning av pensionsförsäkring (10 §),
- tjänstepensionsavtal (11 §),
- underlag för avkastningsskatt på livförsäkringar (12 §),
- skattereduktion för förmån av hushållsarbete (13 §),
- elcertifikat (14 §),
- utsläppsrätter, utsläppsminskningenheter och certifierade utsläppsminskningar (15 §),
- schablonintäkt vid innehav av ett investeringssparkonto (16 §),
- schablonintäkt vid innehav av andelar i värdepappersfonder, fondföretag, specialfonder och utländska specialfonder (17-21 §§),
- investeraravdrag (23 och 24 §§),
- skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el (25 §),
- utnyttjande av vissa personaloptioner (26 §), *och*
- *skattereduktion för fackföreningsavgift (27 §).*

- skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el (25 §), *och*
- utnyttjande av vissa personaloptioner (26 §).

¹ Senaste lydelse av
22 kap. 27 § 2018:627
31 kap. 33 c § 2018:627.

² Senaste lydelse 2018:625.

23 kap.2 §³

Kontrolluppgifter enligt 15 kap., 16 kap. 1 § om ersättning som avses i 16 kap. 3 § 2 samt 4 § 1 a, 2 a och 3 a, 17, 19, 20, 21 kap., 22 kap. 2, 3, 9–11, 17–21 och 23–27 §§, 22 a kap. samt 22 b kap. ska även lämnas för fysiska personer som är begränsat skattskyldiga.

Kontrolluppgifter enligt 15 kap., 16 kap. 1 § om ersättning som avses i 16 kap. 3 § 2 samt 4 § 1 a, 2 a och 3 a, 17, 19, 20, 21 kap., 22 kap. 2, 3, 9–11, 17–21 och 23–26 §§, 22 a kap. samt 22 b kap. ska även lämnas för fysiska personer som är begränsat skattskyldiga.

Kontrolluppgift enligt 22 kap. 10 § ska också avse omständigheter som medför eller kan medföra avskattning enligt 5 § första stycket 6, 6 a eller 7 lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta.

31 kap.1 §⁴

I detta kapitel finns bestämmelser om

- uppgifter som ska lämnas i samtliga inkomstdeklarationer (2 och 3 §§),
- uppgifter som fysiska personer och dödsbon ska underrättas om och godkänna eller lämna (4 och 5 §§),
- uppgift som ska lämnas om inkomstslaget tjänst (6 §),
- uppgifter som ska lämnas om inkomstslaget näringsverksamhet (7–15 a §§),
- uppgifter som ska lämnas om inkomstslaget kapital (16–19 b §§),
- uppgift om tillkommande belopp (20 §),
- uppgifter om vissa andelsavyttringar m.m. (21–24 §§),
- uppgifter för beräkning av egenavgifter (25 och 26 §§),
- uppgifter som fåmansföretag samt företagsledare och delägare ska lämna (27–29 §§),
- uppgift om tillskott och uttag (30 §),
- uppgift om betalning till utlandet (31 §),
- uppgift som ekonomiska föreningar ska lämna (32 §),
- uppgifter om skattereduktion (33–33 c §§), och
- uppgifter om skattereduktion (33–33 b §§), och
- uppgifter om prissättningsbesked (34 §).

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 2019.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för uppgifter som avser kalenderåret 2019.

3. I en sådan kontrolluppgift enligt den upphävda 22 kap. 27 § som avser kalenderåret 2019 ska uppgift lämnas endast om medlemsavgifter som har betalats före den 1 april 2019.

³ Senaste lydelse 2018:2037.

⁴ Senaste lydelse 2018:627.